

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 7/2010-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. K. a Ing. A. K., obaja bytom T., a D. K., T., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 192/2003, postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 32/2005, postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 157/2007 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoE 87/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. K., Ing. A. K. a D. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2009 a 4. mája 2009 doručená sťažnosť Ľ. K., Ing. A. K. a D. K. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 od. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Dolný

Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 192/2003, postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 32/2005, postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 157/2006 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoE 87/2008.

Sťažovatelia uviedli, že rozsudkom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 192/2003 z 20. septembra 2004 boli zaviazaní zaplatiť sumu 699 187,90 Sk v prospech Štátneho fondu rozvoja bývania a súčasne ich tento súd uznesením z 30. novembra 2003 zaviazal zaplatiť sumu 34 955 Sk z titulu trov konania na účet okresného súdu a konanie v časti o zaplatenie sumy 34 000 Sk zastavil. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie. Krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 32/2005 uznesením z 31. októbra 2005 ich odvolaniu nevyhovел a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Na základe právoplatného rozhodnutia okresný súd nariadil výkon rozhodnutia a uznesením č. k. 3 Er 157/2007-53 zo 6. augusta 2007 nevyhovел námietkam povinných (sťažovateľov) proti nariadenej exekúcii v časti týkajúcej sa sumy 699 187,49 Sk, vo zvyšku námietky zamietol a predbežnú výšku trov exekúcie určil na sumu 106 000 Sk. Na základe odvolania sťažovateľov krajský súd uznesením č. k. 5 CoE 87/2008-88 z 30. septembra 2008 potvrdil uznesenie okresného súdu, zrušil ho len v časti vyčíslenia predbežných trov exekúcie a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovatelia tvrdili, že rozhodnutie okresného súdu, ktoré bolo podkladom pre povolenie výkonu rozhodnutia, im nebolo riadne doručené, preto sa nestalo právoplatným a vykonateľným. Z toho dôvodu nepostupoval okresný súd správne, keď povolil výkon exekúcie. Rozhodnutie okresného súdu nebolo doručené v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, pričom rozsudok doteraz s vyznačením právoplatnosti ani nevideli. Tento stav naďalej trvá, keď pohľadávka, ktorú vedie súdny exekútor JUDr. J. K. (sp. zn. EX 20/2007), je plne uspokojená, čo znamená, že pohľadávka už zanikla. Krajský súd k ich námietkam však neprihliadol a nedostatky neodstránil, obmedzil sa len na všeobecné konštatovania.

Sťažovatelia v doplnení sťažnosti doručenej ústavnému súdu 4. mája 2009 tvrdili, že okresný súd uznesením z 25. februára 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 157/2007 vydal uznesenie, ktorým zastavil exekúciu, ktorú pôvodne napadli v celom rozsahu, a zaviazal sťažovateľov na náhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi. Okresný súd zastavil exekúciu z dôvodu jej neprípustnosti s odôvodnením, že pohľadávka bola v celom rozsahu uhradená. Sťažovatelia tvrdili, že aj v tomto konaní bol postup okresného súdu nesprávny, pretože vychádzal z právoplatného rozhodnutia okresného súdu, ktoré však nebolo doručené účastníkom konania v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Rozhodnutia sa tak nestali právoplatnými a vykonateľnými. Aj keby mohli podať návrh na zastavenie exekúcie, aj tak by úspešní neboli, pretože o veci by rozhodoval ten istý súd, rozhodnutie by bolo v ich neprospech. Okresný súd bol navyše viazaný rozhodnutím krajského súdu č. k. 5 CoE 87/2008-88, preto musel exekúciu zastaviť. Bolo by preto zbytočné podávať akékoľvek odvolanie, keďže odvolací súd vo veci už rozhodol a svoj názor by nezmenil, a preto by museli znova absolvovať celý proces konania na súde.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní č. 4Cb 192/203, a to konkrétne nedoručením rozhodnutia Krajského súdu v Žiline ako odvolacieho súdu 8Co/32/2005 a vyznačením právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku vydaného dňa 20.09.2004 v tomto konaní, bolo porušené ústavné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ústavné právo sťažovateľov na právnu pomoc pred súdmi a inými orgánmi podľa § 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní č. 3Er/157/2007 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní č. 5CoE/87/2008 ako odvolacieho súdu bolo porušené ústavné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ústavné právo sťažovateľov na právnu pomoc pred súdmi a inými orgánmi podľa § 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na rýchly a spravodlivý proces podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 20.09.2004 vydaný v konaní č. 4C 192/2003 sa nestal právoplatným a vykonateľným. Okresný súd Dolný Kubín je

povinný vymazať doložku vykonateľnosti z rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 20.09.2004 vydaného v konaní č. 4C 192/2003.

Okresný súd v Dolnom Kubíne je povinný doručiť rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, ktorým sa rozhodlo o odvolaní voči rozsudku Okresného súdu v Dolnom Kubíne zo dňa 20.09.2004 vydaného v konaní č. 4C 192/2003.

Okresný súd v Dolnom Kubíne je povinný zastaviť exekúciu vedenú JUDr. J. K. voči sťažovateľom pod č. EX 20/2007 na základe rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 20.09.2004 vydaného v konaní č. 4C 192/2003 a priznať sťažovateľom náhradu trov exekučného konania vrátane trov konania o námietkach v I. aj II. stupni.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom primerané zadostučinenie 100.000,-Sk.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 66.924,80,-Sk. (...)

Postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní č. 4Cb 192/203, a to konkrétne nedoručením rozhodnutia Krajského súdu v Žiline ako odvolacieho súdu 8Co/32/2005 a vyznačením právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku vydaného dňa 20.09.2004 v tomto konaní, bolo porušené ústavné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ústavné právo sťažovateľov na právnu pomoc pred súdmi a inými orgánmi podľa § 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní č. 3Er/157/2007 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní č. 5CoE/87/2008 ako odvolacieho súdu bolo porušené ústavné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ústavné právo sťažovateľov na právnu pomoc pred súdmi a inými orgánmi podľa § 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na rýchly a spravodlivý proces podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 20.09.2004 vydaný v konaní č. 4C 192/2003 sa nestal právoplatným a vykonateľným. Okresný súd Dolný Kubín je povinný vymazať doložku vykonateľnosti z rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 20.09.2004 vydaného v konaní č. 4C 192/2003.

Okresný súd v Dolnom Kubíne je povinný doručiť rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, ktorým sa rozhodlo o odvolaní voči rozsudku Okresného súdu v Dolnom Kubíne zo dňa 20.09.2004 vydaného v konaní č. 4C 192/2003.

Okresný súd v Dolnom Kubíne je povinný zastaviť exekúciu vedenú JUDr. J. K. voči sťažovateľom pod č. EX 20/2007 na základe rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 20.09.2004 vydaného v konám č. 4C 192/2003 a priznať sťažovateľom náhradu trov exekučného konania vrátane trov konania o námietkach v I. aj II. stupni.

Zrušujú sa:

Uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 06.08.2007, č.k. 3Er/157/2007-53,

Uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.09.2008, č.k. 5CoE/87/2008-88,

Uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 25.02.2009, č.k. 3Er/157/2007-98.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom primerané zadost'učinenie 9.999,-EUR.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 3.332,89,-EUR. (...)

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma ústavný súd, či dôvody

uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrhy, ktoré sú zjavne neopodstatnené.

a) Predmetom sťažnosti boli tvrdenia sťažovateľov, že rozsudkom okresného súdu č. k. 4 Cb 192/2003-69 z 20. septembra 2004 v spojení s uznesením toho istého súdu z 20. novembra 2003 a uznesením krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 32/2005 z 31. októbra 2005 boli porušené ich základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1, čl. 47 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

Jednou zo základných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03).

Pretože napadnuté rozhodnutia sa stali právoplatné ešte v roku 2005 a predmetná sťažnosť bola ústavnému súde doručená 29. januára 2009, bola teda doručená potom, keď už dávno uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako návrh podaný oneskorene.

b) Sťažovatelia napadli aj uznesenie okresného súdu č. k. 34 Er 57/0207-53 zo 6. augusta 2007.

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická

osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

O odvolaní sťažovateľov proti rozhodnutiu okresného súdu č. k. 34 Er 57/2007-53 zo 6. augusta 2007 rozhodoval krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoE 87/2008 30. septembra 2008. Sťažovatelia teda využili riadny opravný prostriedok, a to odvolanie, čím sa mohli domôcť účinnej ochrany nimi označených základných práv na spravodlivé súdne konanie už v konaní pred krajským súdom, preto v tejto časti bolo treba sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

c) Sťažovatelia napadli touto ústavnou sťažnosťou aj rozhodnutie krajského súdu č. k. 5 CoE 87/2008-88 z 30. septembra 2008, ktorý rozhodoval o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu okresného súdu č. k. 3 Er 57/2007-53 zo 6. augusta 2007.

Podľa judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takého práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo

samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z odôvodnenia relevantnej časti napadnutého rozhodnutia krajského súdu najmä vyplýva:

„(...) Ak súdny exekútor upustí od vykonávania exekúcie podľa § 46 ods.3 zákona, patrí mu 50 % z odmeny vypočítanej podľa odseku 1 (§ 5 ods.2 vyhlášky).

Podľa ust. § 46 ods.3 zákona č. 233/1995 o exekútoroch a exekučnej činnosti v zmysle zmien a doplnkov (ďalej Exekučný poriadok), exekútor upustí od vykonania exekúcie, ak povinný splnil, čo mu ukladá rozhodnutie. Exekútor upustí od vykonávania exekúcie aj v prípade, ak povinný plnil čiastočne a oprávnený s upustením od vykonávania exekúcie súhlasí.

Z ust. § 4 ods. 1 vyhlášky vyplýva, že základom na určenie odmeny súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti pri exekúcii na peňažné plnenie (v prejednávanej veci išlo o takúto exekúciu) je zásadne výška vymáhanej pohľadávky. To však neplatí v prípadoch, v ktorých § 6 a § 14 až § 16 vyhlášky určuje inak. Vtedy sa odmena súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti určuje podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu a paušálnou sumou za jednotlivé úkony exekučnej činnosti. V prípade čiastočného zastavenia exekúcie sa v zmysle § 16 ods. 1 vyhlášky odmena exekútora pre exekúcie na peňažné plnenie určí podľa § 5, pričom jej základom je výška pohľadávky, ktorá sa naďalej vymáha.

Ako vyplýva z preskúmvanej veci jej predmetom bolo vymoženie sumy Sk 699.187,49 s príslušenstvom. Keďže správne prvostupňový súd námietkam vznesených povinnými 2/ a 3/ proti exekúcii vyhovel a to čo do vymoženia sumy vo výške Sk 699.187,49, v tejto časti bude exekúcia zastavená. Preto o trovách exekúcie bude dôvodné rozhodovať podľa § 5 ods.2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z.. Keďže v tejto časti bolo odvolanie povinných 2/ a 3/ dôvodné, odvolaciemu súdu neostávalo iné, ako v tejto časti rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odvolací súd iné pochybenie v napadnutom uznesení nenašiel, a preto v časti výrokov, ktorými prvostupňový súd jednak v časti námietkam proti exekúcii vznesených povinnými 2/ a 3/ vyhovel a vo zvyšnej časti zamietol, uznesenie okresného súdu potvrdil. (...)“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup krajského súdu pri odôvodňovaní rozhodnutia a svojho právneho názoru vo veci sťažovateľov nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sa sťažovatelia so skutkovým hodnotením a následne s právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou a kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekomformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať v prípade, ak by sa ten natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť ako neopodstatnenú odmietnuť.

d) Zo sťažnosti napokon vyplýva, že sťažovatelia napadli aj rozhodnutie okresného súdu č. k. 3 Er 157/2007-98 z 25. februára 2009.

Právomoc krajského súdu preskúmať postup okresného súdu aj z hľadiska namietaných dôvodov vylučuje právomoc ústavného súdu. Z poučenia na konci napadnutého rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že sťažovatelia majú právo podať opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu, o ktorom bude rozhodovať krajský súd, samozrejme, v prípade vyžitia tohto opravného prostriedku. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy

preto neprichádza do úvahy preskúmanie postupu a rozhodnutia okresného súdu ústavným súdom. V okolnostiach danej veci nemôže obstať ani argument sťažovateľov, že nedôverujú ani okresnému súdu, ani krajskému súdu pri rozhodovaní v tejto veci, pretože ak by to tak aj bolo, majú právo využiť procesné prostriedky podľa Občianskeho súdneho poriadku, aby v ich veci rozhodovali nezávislé a nestranné súdy. V tomto štádiu konania sa však vzhľadom na princíp subsidiarity nemôžu domáhať ochrany na ústavnom súde.

Z uvedených dôvodov bola ich sťažnosť v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2010